

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 532 final

SPRÁVA KOMISIE

Nemecko

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

SPRÁVA KOMISIE

Nemecko

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

1. Úvod

Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Doložka v zmysle článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku vypuknutia pandémie COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov vyjadrili 23. marca 2020 súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Pokiaľ ide o nápravnú časť paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie tiež rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchyliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

Podľa údajov, ktoré nemecké orgány oznámili 31. marca 2020 a ktoré následne overil Eurostat¹, dosiahlo saldo verejných financií v Nemecku v roku 2019 výšku 1,4 % HDP, zatiaľ čo hrubý dlh verejnej správy sa nachádzal na úrovni 59,8 % HDP. Podľa programu stability na rok 2020 plánuje Nemecko na rok 2020 deficit na úrovni 7,25 % HDP, zatiaľ čo dlh sa plánuje na úrovni 75,25 % HDP.

Plánovaný deficit na rok 2020 predstavuje dôkaz *prima facie* o existencii nadmerného deficitu podľa vymedzenia v Pakte stability a rastu.

Na základe uvedeného preto Komisia vypracovala túto správu, v ktorej analyzuje, či Nemecko dodržiava kritérium deficitu uvedené v zmluve. Dlhové kritérium možno považovať za splnené, keďže miera zadlženosti je v roku 2019 pod referenčnou hodnotou 60 % HDP stanovenou v zmluve. Zohľadňujú sa v nej všetky závažné faktory a náležite sa prihliada na rozsiahly hospodársky otras spojený s pandemiou COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>.

Tabuľka 1. Deficit a dlh verejnej správy (% HDP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Kritérium deficitu	Saldo verejných financií	1,2	1,2	1,9	1,4	-7,0	-1,5
Dlhové kritérium	Hrubý dlh verejnej správy	69,2	65,3	61,9	59,8	75,6	71,8

Zdroj: Eurostat, prognóza Komisie z jari 2020

2. KRITÉRIUM DEFICITU

Na základe programu stability na rok 2020 sa očakáva, že deficit verejnej správy Nemecka v roku 2020 dosiahne 7,25 % HDP, čo je vysoko nad referenčnou hodnotou 3 % HDP, ktorá je stanovená v zmluve.

Plánované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve je v roku 2020 výnimočné, keďže je dôsledkom prudkého hospodárskeho poklesu. Vzhľadom na vplyv pandémie COVID-19 sa v prognóze Komisie z jari 2020 predpokladá, že v roku 2020 dôjde k poklesu reálneho HDP o 6,5 %.

Na základe prognózy Komisie z jari 2020, v ktorej sa predpokladá, že deficit verejnej správy sa v roku 2021 zníži pod úroveň 3 % HDP, by tak plánované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve malo byť len dočasné. Tieto prognózy však sprevádza mimoriadne vysoký stupeň neistoty.

Stručne povedané, plánovaný deficit je v roku 2020 výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa považuje za výnimočné, ako sa stanovuje v zmluve a Pakte stability a rastu, pričom charakter prekročenia sa v súčasnosti pokladá za dočasný. Z analýzy teda vyplýva, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/97 *prima facie* nie je splnené.

3. ZÁVAŽNÉ FAKTORY

V článku 126 ods. 3 zmluvy sa stanovuje, že ak členský štát nesplní požiadavky vyplývajúce z jedného alebo z oboch uvedených kritérií, Komisia pripraví správu. Uvedená správa „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prekračuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie“.

Uvedené faktory sú ďalej objasnené v článku 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97, v ktorom sa takisto stanovuje, že treba náležite zohľadniť „všetky ostatné faktory, ktoré sú podľa názoru dotknutého členského štátu závažné z hľadiska komplexného posúdenia súladu s kritériami deficitu a dlhu, a ktoré členský štát predložil Rade a Komisii“.

Ako sa uvádza v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o dodržiavanie súladu s kritériom deficitu v roku 2020, keďže pomer dlhu verejnej správy k HDP má podľa plánov

v roku 2020 prekročiť referenčnú hodnotu 60 % a nie je splnená dvojitá podmienka, t. j. že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty a že jeho prekročenie referenčnej hodnoty je len dočasné, uvedené závažné faktory nemožno v postupoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu v prípade Nemecka zohľadniť.

V súčasnej situácii je kľúčovým ďalším faktorom, ktorý treba zohľadniť v súvislosti s rokom 2020, hospodársky dosah pandémie COVID-19, ktorá má veľmi významný vplyv na rozpočtovú situáciu a do veľkej miery zneisťuje výhľad. Pandémia zároveň viedla k aktivácii všeobecnej únikovej doložky.

3.1. Pandémia COVID-19

Pandémia COVID-19 viedla k veľkému hospodárskemu otrasu, ktorý má už teraz výrazný negatívny vplyv na celú Európsku úniu. Dôsledky na rast HDP budú závisieť od trvania pandémie aj opatrení prijatých vnútroštátnymi orgánmi i na európskej a celosvetovej úrovni s cieľom spomaliť jej šírenie, chrániť výrobné kapacity a podporiť celkový dopyt. Členské štáty už prijali alebo prijímajú rozpočtové opatrenia s cieľom zvýšiť kapacitu svojich systémov zdravotnej starostlivosti a poskytnúť pomoc tým jednotlivcom a odvetviám, ktorých pandémia osobitne zasiahla. Prijali sa aj významné opatrenia na podporu likvidity a iné záruky. Po získaní podrobnejších informácií príslušné štatistické orgány preskúmajú, či tieto opatrenia zahŕňajú bezprostredný vplyv na saldo verejných financií. Uvedené opatrenia spolu s poklesom hospodárskej činnosti povedú k podstatnému zvýšeniu deficitu verejných financií a dlhových pozícií.

3.2 Strednodobá hospodárska pozícia

Hospodársky rast dosiahol v roku 2019 úroveň 0,6 %, čo bolo predovšetkým podporené výraznou výkonnosťou domáceho dopytu. Z dôvodu pandémie COVID-19 sa však v prognóze Komisie z jari 2020 predpokladá pokles HDP o 6,5 % v roku 2020, v čom sa odráža narušenie hospodárskej činnosti spôsobené opatreniami na obmedzenie pohybu a bezprecedentný pokles zahraničného dopytu v prvom polroku 2020. Predpokladá sa, že súkromná spotreba bude ťažko zasiahnutá v dôsledku zvýšenej neistoty spotrebiteľov, zvýšenia nezamestnanosti a prudkého poklesu rastu miezd. V roku 2020 dôjde aj k výraznému poklesu investícií podnikov, keďže rastie neistota a očakáva sa, že nižší dopyt pravdepodobne ovplyvní investičné plány spoločností. Makroekonomický výhľad je okrem toho charakterizovaný výnimočne vysokou neistotou, pokiaľ ide o trvanie pandémie COVID-19 a jej vplyv na hospodárstvo. Ide o zmierňujúci faktor pri hodnotení dodržiavania kritéria deficitu členským štátom v roku 2020.

3.3 Strednodobá rozpočtová pozícia

Na základe výsledných údajov a prognózy Komisie z jari 2020 Nemecko v roku 2019 splnilo svoj strednodobý rozpočtový cieľ.

Nemecký parlament 25. marca 2020 prijal doplnkový rozpočet na rok 2020 s cieľom financovať rôzne a rozsiahle opatrenia na ochranu hospodárstva pred dôsledkami pandémie COVID-19, ako aj nahradiť výpadky daňových príjmov v dôsledku poklesu hospodárskej činnosti. Uvedené opatrenia zahŕňajú podporu sektora zdravotníctva a vývoj vakcíny proti vírusu COVID-19, no zameriavajú sa najmä na stabilizáciu hospodárstva poskytovaním podpory likvidity pre spoločnosti a grantov pre malé podniky a samostatne zárobkovo činné osoby, ako aj na udržanie zamestnancov v pracovnom pomere využívaním režimov skráteného pracovného času.

V programe stability sa uvádzajú rôzne prijaté opatrenia, ktoré celkovo predstavujú viac ako 450 miliárd EUR (14 % HDP) vo forme opatrení priamej podpory a 800 miliárd EUR (25 % HDP) vo forme dodatočných záruk za úvery. Očakávaný vplyv na rozpočet vrátane výpadku daňových príjmov v dôsledku automatických stabilizátorov a poskytnutých odkladov platby dane predstavuje -7,2 % HDP v roku 2020. Skutočný vplyv na rozpočet bude závisieť aj od využitia podporných opatrení a uplatnenia záruk. Fiškálny výhľad takisto sprevádza vysoký stupeň neistoty v dôsledku pandémie COVID-19.

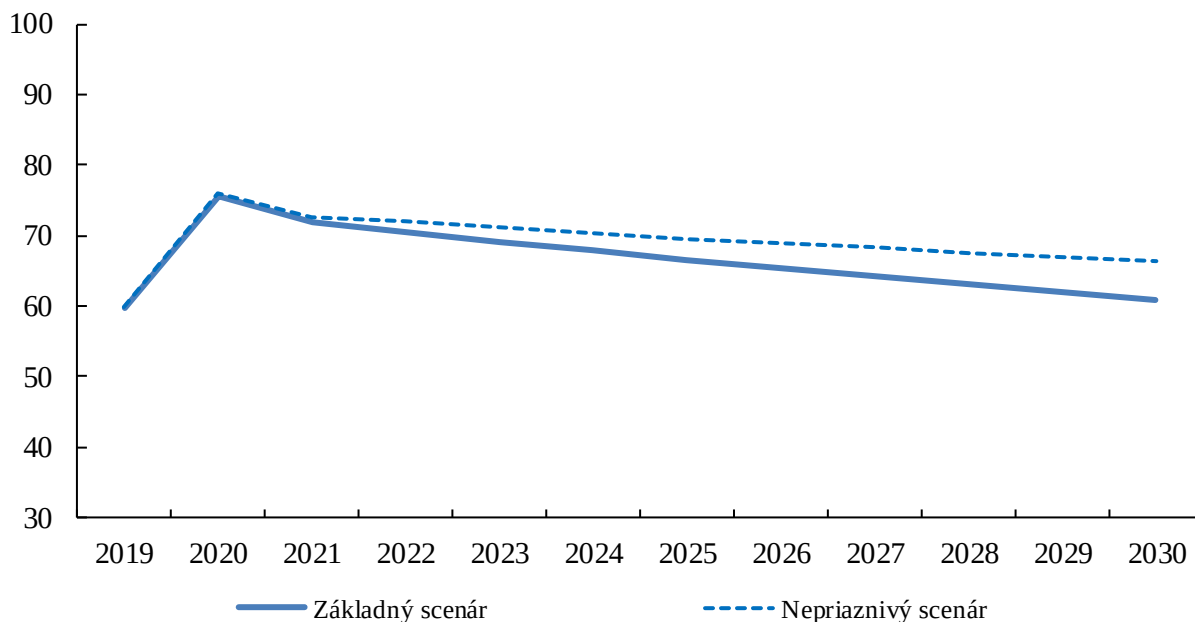
3.4. Strednodobá pozícia verejného dlhu

Podľa prognózy Komisie z jari 2020 sa očakáva, že dlh verejnej správy sa zvýši z 59,8 % HDP v roku 2019 na 75,6 % v roku 2020.

V rámci prognózy Komisie z jari 2020 bola aktualizovaná analýza udržateľnosti dlhovej služby. Celkovo vzaté, pri posúdení udržateľnosti dlhovej služby sa ukazuje, že zadlženosť je v strednodobom horizonte aj naďalej udržateľná, čo zohľadňuje dôležité zmierňujúce faktory (vrátane dlhového profilu a stavu dlhu). Hoci sa pozícia verejného dlhu v dôsledku krízy spôsobenej pandemiou COVID-19 zhoršila, podľa základného scenára sa očakáva, že pomer dlhu k HDP bude v strednodobom horizonte sledovať udržateľnú (klesajúcu) trajektóriu².

² Základný scenár vychádza z prognózy Komisie z jari 2020. Po roku 2021 sa predpokladá postupná úprava fiškálnej politiky v súlade s rámcami EÚ pre hospodársku a fiškálnu koordináciu a dohľad. Rast reálneho HDP sa prognózuje podľa tzv. metodiky EPC/OGWG T + 10. Konkrétne je (reálny) skutočný rast HDP spôsobený jeho potenciálnym rastom a ovplyvnený akoukoľvek dodatočnou fiškálnou úpravou (prostredníctvom fiškálneho multiplikátora). Predpokladá sa, že inflácia sa postupne priblíži k 2 %. Predpoklady úrokových sadzieb sú stanovené v súlade s očakávaniami finančného trhu. V prípade nepriaznivého scenára sa oproti základnému scenáru (počas prognózovaného obdobia) predpokladajú vyššie úrokové sadzby (o 500 bázičných bodov) a nižší rast HDP (o -0,5 percentuálneho bodu).

Graf 1: Pomer dlhu verejnej správy k HDP, Nemecko, v % HDP

Zdroj: útvary Komisie

3.5 Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát

Nemecké orgány zaslali 19. mája 2020 list, v ktorom v súlade s článkom 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97 uviedli závažné faktory. V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už zoširoka rozobrali kľúčové faktory, na ktoré orgány upozornili.

4. ZÁVERY

Na základe programu stability sa plánuje, že deficit verejnej správy Nemecka v roku 2020 dosiahne 7,25 % HDP, bude teda nad úrovňou referenčnej hodnoty 3 % HDP stanovenej v zmluve. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa považuje za výnimočné a v súčasnosti aj za dočasné.

V súlade so zmluvou a s Paktom stability a rastu sa v tejto správe skúmajú aj závažné faktory.

Ako sa uvádza v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o dodržiavanie súladu s kritériom deficitu v roku 2020, keďže pomer dlhu verejnej správy k HDP má podľa plánov v roku 2020 prekročiť referenčnú hodnotu 60 % a nie je splnená dvojité podmienka, t. j. že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty a že jeho prekročenie referenčnej hodnoty je len dočasné, uvedené závažné faktory nemožno v postupoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu v prípade Nemecka zohľadniť.

V analýze sa celkovo naznačuje, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997 nie je splnené.